

Document de ședință

B9-0332/2021

7.6.2021

PROPUNERE DE REZOLUȚIE

depusă pe baza declarațiilor Consiliului și Comisiei

în conformitate cu articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul de procedură

referitoare la represiunea sistematică din Belarus și consecințele acesteia pentru
securitatea europeană în urma răpirilor dintr-un avion civil al UE interceptat de
autoritățile belaruse
(2021/2741(RSP))

Viola Von Cramon-Taubadel, Gwendoline Delbos-Corfield, Heidi Hautala, Markéta Gregorová, Jordi Solé, Alice Kuhnke, Jakob G. Dalunde, Pär Holmgren, Bronis Ropé, Hannah Neumann, Erik Marquardt, Ignazio Corrao, Mounir Satouri, Tineke Strik, Francisco Guerreiro, Grace O'Sullivan, Ciarán Cuffe
în numele Grupului Verts/ALE

Rezoluția Parlamentului European referitoare la represiunea sistematică din Belarus și consecințele acesteia pentru securitatea europeană în urma răpirilor dintr-un avion civil al UE interceptat de autoritățile belaruse (2021/2741(RSP))

Parlamentul European,

- având în vedere rezoluțiile și recomandările sale anterioare referitoare la Belarus,
 - având în vedere concluziile Consiliului European din 24 mai 2021 referitoare la Belarus,
 - având în vedere declarația emisă în numele UE la 24 mai 2021 de către Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate referitoare la devierea forțată a zborului Ryanair FR4978 către Minsk la 23 mai 2021,
 - având în vedere declarația comună din 27 mai 2021 referitoare la Belarus a miniștrilor de externe ai statelor din G7 și a Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate,
 - având în vedere declarația Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (VP/ÎR) din 26 martie 2021 referitoare la sprijinul UE pentru Platforma internațională de răspundere pentru Belarus,
 - având în vedere Convenția de la Chicago privind aviația civilă internațională, semnată la 7 decembrie 1944, și Convenția de la Montreal pentru combaterea actelor ilicite îndreptate împotriva siguranței aviației civile, încheiată la 23 septembrie 1971,
 - având în vedere articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât, la 23 mai 2021, autoritățile belaruse, într-un act de terorism de stat, au forțat un avion civil să efectueze o aterizare de urgență la Minsk; întrucât avionul, deținut de o companie din UE, care zbura între două capitale ale UE (Atena spre Vilnius) și transporta peste 170 de pasageri și echipajul, a fost forțat să aterizeze de către o aeronavă militară belarusă, fiind utilizată ca pretext o presupusă amenințare cu bombă;
- B. întrucât doi dintre pasagerii zborului, Raman Pratasevici, jurnalist independent din Belarus și co-fondator al canalului de opoziție Nexta, și Sofia Sapega, studentă la Universitatea Europeană de Științe Umaniste din Vilnius, au fost reținuți de autoritățile belaruse și împiedicați la aeroportul din Minsk să urce în avionul care urma să-i ducă la destinația inițială; întrucât acest incident reprezintă încă o încercare flagrantă a autorităților belaruse de a reduce la tăcere toate vocile opoziției, societatea civilă și mass-media independentă;
- C. întrucât nu se cunosc suficiente detalii despre succesiunea evenimentelor care au condus la aterizarea forțată a avionului civil în Minsk sau despre rolul serviciilor de informații ruse în cadrul acesteia; întrucât autoritățile belaruse au citat un presupus e-mail ca sursă

a amenințării, care a fost trimis după ce piloții au fost avertizați cu privire la presupusa amenințare cu bombă din partea autorităților belaruse; întrucât patru persoane neidentificate au debarcat, de asemenea, la Minsk, pe lângă Raman Pratasevici și Sofia Sapega;

- D. întrucât este totuși clar că aceste acțiuni constituie o încălcare a dreptului internațional, și anume a Convențiilor de la Chicago și de la Montreal, și că au pus în pericol siguranța pasagerilor și a echipajului la bordul acestui zbor; întrucât acest incident demonstrează că regimul a devenit o amenințare la adresa păcii și securității internaționale;
- E. întrucât Raman Pratasevici a apărut în mai multe secvențe video difuzate de televiziunea de stat belarusă, cu urme de lovituri vizibile pe pielea sa; întrucât președintele Lukașenko a amenințat că va invita anchetatori din regiunea Donbas ocupată de Rusia să îl interogheze pe dl Pratasevici;
- F. întrucât alegerile prezidențiale frauduloase din Belarus din 2020 au condus la proteste fără precedent care au cerut noi alegeri libere și corecte și la reprimarea violentă a opoziției față de regim, zeci de mii de arestări arbitrare, precum și semnalarea unor cazuri de tortură, rele tratamente și omucideri;
- G. întrucât situația drepturilor omului în Belarus continuă să se deterioreze, înregistrându-se un număr tot mai mare de prizonieri politici; întrucât autoritățile belaruse au demonstrat o nesocotire flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale ale poporului belarus, precum și a vieților celor care trăiesc în această țară, prin reprimarea propriei populații; întrucât apărătorii drepturilor omului, politicienii din opoziție, societatea civilă, jurnaliștii independenți și alți activiști sunt supuși sistematic intimidării, hărțuirii și restricțiilor privind libertățile lor fundamentale;
- H. întrucât nu există niciun indiciu că autoritățile belaruse investighează miile de relatări privind brutalitatea poliției depuse de la jumătatea lunii august 2020 sau uciderea protestatarilor; întrucât, în iunie 2021, în Belarus existau peste 450 de prizonieri politici; întrucât impunitatea larg răspândită pentru încălcările drepturilor omului perpetuează situația disperată a poporului belarus; întrucât absența statului de drept împiedică victimele să aibă dreptul la un proces echitabil; întrucât Belarus este singura țară din Europa în care se mai aplică pedeapsa capitală;
- I. întrucât, după mai multe luni de detenție, prizonierul politic Vitold Așurak a decedat în închisoare în condiții suspecte; întrucât, sub presiunea fizică și psihologică imensă la care sunt supuși, mulți deținuți au încercat să se sinucidă sau s-au sinucis, cum ar fi, de exemplu, Stepan Latipov, care a încercat să se sinucidă în timpul audierii în instanță, și Dmitri Stahovski, în vârstă de 18 ani, care și-a luat viața după ce a fost anchetat de autoritățile belaruse pentru participarea la protestele îndreptate împotriva regimului din această țară;
- J. întrucât politicianul de opoziție din Belarus Pavel Seviarineț, activiștii campaniei civice „Belarusul european” Maksim Viniarski, Andrei Voinici, Pavel Iuhnevici și Iauhen Afnahel, precum și administratorul canalului Telegram Irina Șceasnaia și bloggerul Dmitri Kazlou au fost condamnați, la 25 mai 2021, la patru până la șapte ani de închisoare pentru activități politice și civice neautorizate în cadrul unui proces cu ușile

închise la Tribunalul regional Mahiliou;

- K. întrucât, la 31 mai 2021, agenția pentru securitatea frontierelor din Belarus a anunțat o înăsprire severă a normelor deja stricte care limitează capacitatea cetățenilor de a ieși din țară, blocând, în esență, toate punctele de trecere a frontierei terestre; întrucât UE a decis să interzică survolarea spațiului aerian al UE de către companiile aeriene belaruse și să împiedice accesul pe aeroporturile UE al zborurilor operate de aceste companii aeriene, ceea ce îngreunează și mai mult ieșirea din țară a cetățenilor și îi obligă să călătorească prin Rusia,
1. continuă să fie ferm solidar cu poporul belarus, care continuă să sufere sub conducerea autorităților belaruse; condamnă cu fermitate violența și represiunea la care au recurs autoritățile belaruse împotriva protestatarilor pașnici, a politicienilor din opoziție, a mass-mediei independente, a apărătorilor drepturilor omului, a reprezentanților societății civile, ai mediului academic și ai sindicatelor, avocaților și altor cetățeni belaruși;
 2. solicită încetarea imediată a violențelor, a persecuțiilor și a detențiilor ilegale; insistă asupra eliberării imediate și necondiționate și a renunțării la toate acuzațiile împotriva tuturor prizonierilor politici, inclusiv Raman Pratasevici și Sofia Sapega;
 3. continuă să solicite un dialog național incluziv pentru a găsi o soluție pașnică și democratică la criza actuală și pentru a face posibile noi alegeri libere și corecte, într-un context caracterizat de o mass-media independentă și liberă și de o societate civilă puternică;
 4. insistă asupra necesității de a asigura libertățile fundamentale și drepturile omului, statul de drept și un sistem judiciar independent funcțional în Belarus, precum și asupra încetării tuturor represiunilor, persecuțiilor, relelor tratamente, violenței de gen și torturii, precum și asupra abolirii permanente imediate a pedepsei cu moartea;
 5. invită Consiliul și VP/ÎR să își schimbe abordarea față de Belarus și să nu mai permită regimului să recurgă la represiunea în masă și la încălcările dreptului internațional fără consecințe, ci să ofere un răspuns ferm și să ia măsuri în plus față de măsurile actuale;
 6. insistă ca Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) și statele membre să intensifice colaborarea cu activiștii societății civile, cu apărătorii drepturilor omului și cu mass-media independentă din Belarus și din străinătate, inclusiv prin consolidarea capacităților și sprijin financiar, și să sporească sprijinul acordat Fondului european pentru democrație în activitățile sale pe teren;
 7. solicită Comisiei să lanseze un program specific de asistență din partea UE pentru a ajuta victimele represiunii politice și ale brutalității poliției, precum și pentru a relaxa cerințele în materie de vize, a îmbunătăți procedurile de azil pentru cei care caută refugiu din Belarus, a crește oferta de burse și granturi pentru studenți și cadre universitare și a lua în considerare înființarea unei universități în exil în UE, unde cadrele didactice din Belarus să își poată desfășura activitatea în limbile lor naționale;
 8. salută decizia statelor membre de a impune companiilor aeriene belaruse sancțiuni în materie de transport și le recomandă să anuleze sancțiunile în mod selectiv și temporar,

pentru a facilita încercările populației de a părăsi țara;

9. își reiterează apelul adresat Delegației UE și reprezentanțelor diplomatice naționale din Belarus de a monitoriza îndeaproape situația și procesele prizonierilor politici individuali pe teren, de a le oferi orice sprijin de care ar putea avea nevoie și de a colabora pentru a asigura eliberarea rapidă a acestora, precum și de a-și spori sprijinul pentru activitatea apărătorilor drepturilor omului și, după caz, de a facilita eliberarea vizelor de urgență și de a oferi adăpost temporar în statele membre ale UE;
10. invită Comisia, statele membre și SEAE să coopereze cu partenerii internaționali, cum ar fi Mecanismul OSCE de la Moscova și Consiliul pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite, precum și cu apărătorii drepturilor omului și cu societatea civilă pe teren, pentru a asigura monitorizarea, documentarea și raportarea încălcărilor drepturilor omului și, ulterior, asumarea responsabilității pentru aceste încălcări și justiție pentru victime; salută și sprijină instituirea Platformei internaționale de răspundere pentru Belarus;
11. se angajează să contribuie la consolidarea capacității forțelor democratice, a rolului societății civile, la sprijinirea unui veritabil dialog politic care să conducă la un transfer pașnic de putere în Belarus, precum și a tinerilor lideri politici și a apărătorilor drepturilor omului, prin intermediul mecanismelor Parlamentului de sprijinire a democrației;
12. salută pachetul Comisiei de sprijin economic în valoare de 3 miliarde EUR pentru viitorul Belarus democratic; solicită Comisiei să comunice Parlamentului planurile sale privind tranziția democratică a Belarusului și pachetul de sprijin economic și să organizeze fără întârziere o conferință politică internațională la nivel înalt privind soluționarea crizei din Belarus; invită Comisia să fie pregătită să mobilizeze alți donatori internaționali pentru a contribui suplimentar la pachetul de sprijin economic;
13. subliniază necesitatea unei implicări internaționale, inclusiv a unor discuții în cadrul ONU și NATO, precum și sprijinirea anchetei internaționale conduse de Organizația Aviației Civile Internaționale cu privire la incidentul din 23 mai pentru a constata încălcarea normelor internaționale în domeniul aviației, precum și pentru a clarifica rolul Rusiei în acest incident;
14. îndeamnă Consiliul să procedeze imediat la cel de al patrulea pachet de sancțiuni și să pregătească deja următorul pachet, vizând funcționarii care au participat sau au fost complice la fraudele electorale și încălcările ulterioare ale drepturilor omului din Belarus, inclusiv persecutarea jurnaliștilor independenți și a bloggerilor, precum și companiile care îl sprijină pe Lukașenko și regimul său și persoanele care au participat la cele mai recente acțiuni, cum ar fi ofițerii de informații și autoritățile aeronautice;
15. invită Consiliul și VP/ÎR să ia în considerare acțiuni suplimentare, cum ar fi interzicerea deținerii de către instituțiile financiare din UE a obligațiunilor de trezorerie din Belarus, sancțiuni sectoriale, de exemplu în sectorul petrolului, al potasei, al metalelor sau al lemnului, sau suspendarea temporară a Belarus din sistemul SWIFT; solicită introducerea unor garanții eficace împotriva vânzării directe sau indirecte către piețele UE a energiei electrice belaruse produse în centrala nucleară Astraveț; solicită companiilor înregistrate în UE, în special Siemens AG, să înceteze colaborarea cu

autoritățile belaruse bazată pe schimbul de tehnologie și know-how;

16. invită Comisia și statele membre să refuze acordarea oricărui fel de sprijin financiar guvernului belarus și să se abțină de la orice noi investiții străine în Belarus și de la acordarea de noi linii de credit băncilor belaruse; solicită inclusiv oprirea investițiilor din țările UE în proiecte de infrastructură energetică în Belarus;
17. solicită o acțiune mai concertată a UE pentru a combate în mod eficace activitățile de contrabandă cu țigări provenite din Belarus;
18. invită statele membre și SEAE să îmbunătățească schimbul de informații în întreaga UE, precum și capacitățile SEAE ca platformă de coordonare, în special în ceea ce privește activitățile serviciilor de securitate străine care operează în UE și expulzarea eventualilor spioni, pentru a preveni alte incidente;
19. își exprimă solidaritatea cu Letonia în urma expulzării diplomaților săi de către Belarus; condamnă lansarea unei anchete penale de către procurorul general din Belarus împotriva ministrului de externe al Letoniei, precum și a primarului orașului Riga; condamnă toate încercările autorităților belaruse de a exercita presiuni asupra statelor membre ale UE, inclusiv solicitarea procurorilor din Belarus de a-l audia pe fostul președinte al Lituaniei, Valdas Adamkus, pe baza presupuselor legături cu un batalion de poliție auxiliar subordonat SS, care a desfășurat operațiuni punitive în Belarus în timpul celui de Al Doilea Război Mondial;
20. salută decizia guvernului ucrainean de a se alătura statelor membre ale UE în ceea ce privește impunerea de sancțiuni în domeniul transporturilor companiilor aeriene belaruse și invită Comisia și Consiliul să impună măsuri punitive împotriva companiei aeriene Belavia și a pasagerilor săi care efectuează zboruri către Crimeea anexată de Rusia;
21. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Consiliului, Comisiei, guvernelor și parlamentelor statelor membre, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, precum și președintelui, guvernului și parlamentului din Belarus.